

Sygn. akt II CZ 145/16

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku J. J.

przy uczestnictwie P. Spółki Akcyjnej z siedzibą w K.

o ustanowienie służebności przesyłu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 lutego 2017 r.,

zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 30 sierpnia 2016 r., sygn. akt I WSC [...] (I Ca [...]),

**oddala zażalenie i odstępuje od obciążenia wnioskodawcy
kosztami postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2016 r. Sąd Okręgowy w K. na podstawie art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odrzucił - jako spóźnioną - skargę kasacyjną wnioskodawcy J. J. od postanowienia tego Sądu z dnia 30 sierpnia 2016 r. Ustalił, że pełnomocnik wnioskodawcy otrzymał odpis postanowienia z uzasadnieniem w dniu 16 czerwca 2016 r., wobec czego dwumiesięczny termin do jej złożenia, przewidziany w art. 398⁵ § 1 k.p.c., upłynął w dniu 16 sierpnia 2016 r. Skarga została nadana w urzędzie pocztowym w dniu 17 sierpnia 2016 r., już po upływie ustawowego terminu.

Wnioskodawca zażalił się na to postanowienie, domagając się jego uchylecia i przyjęcia skargi do rozpoznania. Zarzucił naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przez uznanie skargi kasacyjnej za spóźnioną, podczas gdy termin do jej wniesienia nie rozpoczął jeszcze biegu z uwagi na niedoręczenie pełnomocnikowi pozwanego w sposób prawidłowy odpisu postanowienia Sądu Okręgowego z uzasadnieniem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Termin do zaskarżenia orzeczenia skargą kasacyjną przez stronę (uczestnika postępowania nieprocesowego - art. 13 § 2 k.p.c.), wyznacza art. 398⁵ § 1 k.p.c. Skargę wnosi się w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia stronie skarżącej orzeczenia z uzasadnieniem. Sąd Okręgowy przyjął, że zdarzeniem, które otworzyło bieg tego terminu było doręczenie pełnomocnikowi wnioskodawcy odpisu postanowienia z dnia 30 sierpnia 2016 r. z uzasadnieniem dokonane w dniu 16 czerwca 2016 r. Wnioskodawca zakwestionował jednak prawidłowość tego stanowiska wskazując, że przesyłka została wysłana pod adres, który nie jest adresem jego pełnomocnika, wobec czego nie została prawidłowo doręczona. Rzeczywiście ze zwrotnego potwierdzenia odbioru (k. 335) wynika, że Sąd skierował korespondencję na adres P. ul. D., podczas gdy pełnomocnik wnioskodawcy prowadzi kancelarię w P. przy ul. S.. Przesyłka nie została więc doręczona we właściwym miejscu. Z dowodu doręczenia nie wynika też, aby przekazano ją do rąk pełnomocnika wnioskodawcy. Doręczenie nie było więc

zgodne z wymaganiami art. 135 w zw. z art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c., nie było zatem prawidłowe i nie spowodowało skutku w postaci rozpoczęcia biegu terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, co słusznie podniósł wnioskodawca w zażaleniu. Konsekwencją takiego stanu nie jest jednak konieczność uznania skargi kasacyjnej za skutecznie złożoną. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 26 kwietnia 2001 r. (II CZ 146/00, OSNC 2001/12/180) i z dnia 28 stycznia 2016 r. (II CSK 431/15, OSNC-ZD 2017/1/10) wniesienie skargi kasacyjnej przed doręczeniem stronie orzeczenia z uzasadnieniem powoduje, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna z innych przyczyn. Stanowisko to, jakkolwiek nie jest bezsporne, uwzględnia specyfikę przyjętej w polskim prawie konstrukcji skargi kasacyjnej, stanowiącej nadzwyczajny środek zaskarżenia, funkcjonującej poza tokiem instancji i przysługującej od orzeczeń prawomocnych, wiążących nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Wydanie prawomocnego orzeczenia, potencjalnie podlegającego kontroli kasacyjnej, nie rodzi jeszcze - jak jest to w wypadku zwykłych środków kontroli instancyjnej - uprawnienia do jego zaskarżenia skargą kasacyjną, to bowiem powstaje dopiero po dopełnieniu dwóch warunków ustawowych. Pierwszym jest złożenie przez stronę wniosku o sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku (postanowienia co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym) z uzasadnieniem (art. 398⁵ § 1 k.p.c., art. 387 § 3 k.p.c.), uznawane za moment powstania zindywidualizowanego uprawnienia strony do skargi kasacyjnej. Drugim jest doręczenie wyroku z uzasadnieniem, otwierające etap realizacji prawa zaskarżenia wyroku. Skuteczne wniesienie skargi musi nastąpić w wyznaczonym przedziale czasowym dwóch miesięcy od doręczenia wyroku z uzasadnieniem. Artykuł 398⁵ § 1 k.p.c. odczytać należy jako dający stronie uprawnienie do wniesienia skargi kasacyjnej po doręczeniu jej uzasadnienia. Przyjęcie koncepcji otwarcia „okna” do dokonania określonej czynności w ściśle oznaczonym przedziale czasowym, mającym nie tylko graniczny koniec ale również początek, jest znane w procedurze cywilnej. Utrwalone i niekwestionowane jest stanowisko co do istnienia wyraźnego przedziału czasowego, w którym strona może skutecznie złożyć wniosek o uzasadnienie wyroku - nie może to nastąpić przed ogłoszeniem

tego wyroku (por. powołane postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2016 r., II CSK 431/15 i cytowane w nim orzecznictwo).

Mimo więc, że Sąd Okręgowy nieprawidłowo zakwalifikował skargę kasacyjną wnioskodawcy jako spóźnioną w okolicznościach, które nakazywały uznać ją za przedwczesną, zaskarżone postanowienie odpowiada prawu, ponieważ skarga złożona zanim otworzył się termin do jej wniesienia również podlega odrzuceniu, tyle że jako niedopuszczalna. Z przytoczonych względów na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. zażalenie należało oddalić.

Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego wynika z postanowień art. 102 w zw. z art. 394¹ § 3, art. 398²¹, art. 391 § 1 i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

jw

l.n